

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Командровська Вероніка Євгенівна, к.е.н., доц.
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-6849-5148
e-mail: veronika.komandrovska@npp.nau.edu.ua

Самойленко Володимир Дмитрович, магістрант
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна
e-mail: 5391190@stud.nau.edu.ua

В сучасних складних економічних умовах питання управління безпекою економічної діяльності підприємств набуває все більшої актуальності внаслідок скорочення споживчого попиту, зниження платоспроможності споживачів та жорсткої конкуренції. Особливої значущості дослідження набуває в умовах необхідності адаптації міжнародних стандартів до специфічних умов українського ринку, який характеризується підвищеними ризиками військового, політичного та економічного характеру. Складність операційного середовища, зумовлена військовою агресією, інфляційними процесами та зміною споживчих преференцій, вимагає розробки інноваційних підходів до забезпечення економічної безпеки підприємства, тому формування моделі управління економічною безпекою підприємств є актуальним питанням.

Проблемі вивчення елементів управління економічною безпекою підприємств та формування відповідної моделі присвячено праці як іноземних так й українських вчених, таких як вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: концептуальні засади економічної безпеки розглядали О. Арєф'єва, С.Арєф'єв, О. Барановський, В. Геєць, Є.Данилова, Ю.Коваленко, В.Командровська, Т.Коритько, Н.Кравчук, В.Марченко, С.Пілецька, О.Попело, Т.Ткаченко, С.Тульчинська, О.Овсак тощо [1, 2, 3].

Пропонований підхід до формування моделі управління економічною безпекою підприємства представляє собою комплексну систему взаємопов'язаних елементів, що функціонують на трьох ієрархічних рівнях: стратегічному, тактичному та операційному. Кожен з цих рівнів має власні цілі, завдання та інструменти реалізації, що в сукупності забезпечують формування цілісної системи економічної безпеки підприємства.

На стратегічному рівні відбувається формування фундаментальних засад системи економічної безпеки. Цей рівень включає розробку довгострокової стратегії безпеки, що враховує як внутрішній потенціал підприємства, так і зовнішні умови його функціонування. Особлива увага приділяється встановленню цільових показників та формуванню політики управління ризиками, що створює методологічну основу для подальших управлінських рішень.

Тактичний рівень забезпечує трансформацію стратегічних настанов у конкретні управлінські дії через впровадження системи моніторингу загроз та оцінки ризиків. На цьому рівні здійснюється розробка та реалізація конкретних заходів щодо забезпечення економічної безпеки, а також контроль їх ефективності. Важливим елементом тактичного рівня є система раннього попередження загроз, що дозволяє своєчасно виявляти та нейтралізувати потенційні ризики.

Операційний рівень представляє собою практичну реалізацію заходів забезпечення економічної безпеки через функціональні складові, що охоплюють всі ключові аспекти діяльності підприємства. Фінансова безпека забезпечує стабільність фінансових потоків та ефективність використання ресурсів. Кадрова безпека спрямована на захист від загроз, пов'я-

заних з персоналом підприємства. Інформаційна та технологічна безпека забезпечують захист інформаційних ресурсів та технологічних процесів. Правова та силова безпека гарантують захист законних інтересів підприємства.

Особливе значення в запропонованій моделі має система інструментів забезпечення економічної безпеки, що включає організаційні, економічні, правові та технічні засоби. Їх комплексне використання дозволяє досягти синергетичного ефекту в забезпеченні безпеки підприємства. При цьому вибір конкретних інструментів здійснюється на основі оцінки їх ефективності та доступності ресурсів.

Система показників економічної безпеки включає три групи індикаторів: показники поточного стану, що відображають наявний рівень безпеки; індикатори ефективності, що демонструють результативність впроваджених заходів; та порогові значення, що визначають критичні рівні показників безпеки. Комплексний аналіз цих індикаторів дозволяє оцінювати ефективність системи економічної безпеки та своєчасно вносити необхідні корективи.

Основним елементом моделі виступає система зворотного зв'язку, що забезпечує постійний моніторинг ефективності впроваджених заходів та їх відповідності стратегічним цілям підприємства. Це дозволяє здійснювати оперативне корегування як стратегії, так і тактики забезпечення економічної безпеки відповідно до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства.

Ефективність функціонування запропонованої моделі значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення, рівня компетенції персоналу, технологічної підтримки та організаційної культури підприємства. Особливу роль відіграє здатність системи до адаптації та розвитку відповідно до нових викликів та загроз економічній безпеці. Впровадження даної моделі має створити підґрунтя для формування ефективної системи управління економічною безпекою підприємства, що забезпечує своєчасне виявлення та нейтралізацію загроз, оптимальне використання ресурсів та досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства.

Література:

1. Ареф'єва О., Тульчинська С., Попело О., Ареф'єв С., Ткаченко Т. (2021). Система економічної безпеки в умовах трансформації влади. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21(7), 35-42. DOI: http://paper.ijcsns.org/07_book/202107/20210704.pdf
2. Danilova E., Marchenko V., Kovalenko Y., Ovsak O., Komandrovskaya V. Prospects for methodological support of procedures for managing the economic security of enterprise activities. *Estudios de Economia Aplicada*, 39(6). 2021. DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i6.5108>.
3. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Кравчук Н.М. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економічної науки України*. №1. 2022. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).64-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).64-69).